

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI UUSJAKOJEN TUKEMISESTA

1.Säädösperusta

Uusjakotoimitusten tukeminen perustuu uusjakojen tukemisesta annettuun 1.1.2015 voimaan tulleeseen lakiin (1423/2014), jäljempänä tukilaki. Lailla kumottiin aikaisempi uusjakojen tukemisesta annettu laki (24/1981). Voimassa olevaa tukilakia on muutettu 3.5.2024 annetulla ja 1.7.2024 voimaan tulevalla lailla (221/2024).

Uusjakojen tukilaissa säädetyt kansallista tukea koskevat yleiset periaatteet johdetaan EU:n valtiontukea koskevasta lainsäädännöstä. Peruslinjaukset yhteismarkkinoille soveltuvasta maataloudesta sisältyvät EU:n komission julkaisemiin maa- ja metsätalouden valtiontuen suuntaviivoihin sekä EU:n perustamissopimuksen 107 ja 108 artikloihin ja niiden soveltamista täsmentäviin komission asetuksiin.

EU:n valtion tukea koskevat säädökset mahdollistavat valtion tuen ja tukiohjelman, jos kansallinen tukisääntely on sopusoinnussa EU:n valtion tukia koskevissa säädöksissä tuelle asetettujen vaatimusten kanssa. Komissio on antanut asetuksilla yksityiskohtaisia sääntöjä siitä, millaiset valtiontuet ovat sallittuja ja siitä, millaisia menettelytapoja tukia myönnettäessä tulee noudattaa.

Voimassa oleva laki (1423/2014) sisältää 4 §:ssä suoran viittauksen hallinnollisten kustannusten tukea myönnettäessä lain voimaantuloajankohtana 1.1.2015 sovellettavaksi tulleeseen silloiseen maatalouden ryhmäpoikkeusasetukseen ja investointituen osalta kieltoäännöksen tuen myöntämisestä, jos tuki muodostuisi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtion tueksi. Tukisääntelyn rakennetta on uudistettu 1.7.2024 voimaan tulevalla lailla uusjakojen tukemisesta annetun lain muuttamisesta (221/2024) siten, että tuen myöntämiseen kulloinkin sovellettava voimassa oleva unionin asetus yksilöidään jatkossa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella lain 12 a §:ssä säädetyksi.

Uusjakotukien osalta sovellettaviksi tulevat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun ja 1.1.2023 voimaan tulleen komission asetuksen (EU) N:o 2472/2022 (*jäljempänä maatalouden ryhmäpoikkeusasetus*) ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun ja 1.1.2024 voimaan tulleen komission asetuksen (EU) N:o 2831/2023 (*jäljempänä Euroopan unionin de minimis -asetus*) säännökset.

Valtioneuvoston asetuksella ehdotetaan lisäksi säädettäväksi tukilain 3 §:n 4 momentin valtuutussäännöksen nojalla toimitusmiesten tehtäväksi säädetyt esityksen sisällöstä, 13 §:n 6 momentin valtuutussäännöksen nojalla investointituen saajan osasuorituksen eräpäivästä ja 20 §:n 2 momentinvaltuutussäännöksen nojalla uusjakojen tukemisvarojen käytön valvonnasta.

Voimassa oleva valtioneuvoston asetus uusjakojen tukemisesta (1449/2014) perustuu em. tukilakiin sellaisena kuin se on ollut ennen 1.7.2024 lailla (221/2024) voimaan tuleviksi säädettyjä muutoksia.

Kun uusjakojen tukemista koskevan tukisääntelyn rakenne uudistetaan edellä esitetysti 1.7.2024 voimaan tulevalla lailla (221/2024) ja asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uutena säännöksenä säännös asetuksen soveltamisalasta Euroopan unionin lainsäädäntöä koskevan säännöksen lisäksi sekä voimassa olevan asetuksen säännösten kirjoitusasu yhdenmukaistetaan

lailla (221/2024) tukemislain terminologiaan tehtyjä tarkistuksia vastaavaksi, uusjakojen tukemista koskeva valtioneuvoston asetus ehdotetaan annettavaksi kokonaan uutena asetuksena ja samalla voimassa olevaan tukilakiin perustuva valtioneuvoston asetus uusjakojen tukemisesta (1449/2014) kumottavaksi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. Soveltamisala. Asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä uusjakojen tukemisesta annetussa laissa säädetyin valtuuksin Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta uusjakotukiin ja tukien myöntämisessä noudatettavista menettelyistä.

Pykälän mukaan asetusta sovellettaisiin valtion varoin rahoitettaviin uusjakoihin ja uusjakojen suorittamisesta aiheutuviin kustannuksiin myönnettävään tukeen.

2 §. Euroopan unionin lainsäädäntö. Pykälässä säädettäisiin Euroopan unionin valtion tukea koskevan lainsäädännön soveltamisesta uusjakotukiin yksilöimällä tarkemmin tuen myöntämisessä kulloinkin sovellettava voimassa oleva maatalouden ryhmäpoikkeusasetus ja de minimis -asetus. Lain 12 a §:n mukaan Euroopan unionin säädöksen tarkemmasta yksilöinnistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän mukaan uusjakojen tukemisesta annettavan lain (1423/2024) 12 a §:ssä tarkoitettu maatalouden ryhmäpoikkeusasetus olisi tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteuttamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettu komission asetus (EU) N:o 2472/2022 ja vähämerkityksistä tukea koskeva asetus olisi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettu komission asetus (EU) N:o 2831/2023.

3 §. Toimitusmiesten uusjaon tukemista koskevan esityksen sisältö. Pykälä vastaisi sisällöllisesti voimassa olevan asetuksen 1 §:ää. Pykälän kirjoitusasu ehdotetaan tarkistettavaksi teknisesti siten, että kuivattaa -termi muutetaan vastaamaan laissa käytettyä termiä vesienhallinta.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi toimitusmiesten esityksen sisällöstä, jonka perusteella Maanmittauslaitos tekee lain 3 §:ssä tarkoitetun päätöksen yksittäisen uusjaon tukemisesta valtion varoin. Lain (221/2024) 3 §:n 4 momentin mukaan toimitusmiesten esityksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Lain 3 §:n mukaan uusjaon toteuttamista voitaisiin tukea valtion varoin, jos jaolla voitaisiin oleellisesti kehittää alueen kiinteistörakennetta ja jaolla saavutettavat hyödyt olisivat kustannuksia suuremmat. Toimitusmiesten selvityksestä tulisi siten käydä ilmi sanallisesti ja tunnuslukujen avulla kuinka paljon tilusjärjestelyllä voidaan kehittää alueen kiinteistörakennetta ja jaolla saavutettavat hyödyt alueen maa- ja metsätaloudelle.

Pykälän 1 momentin mukaan toimitusmiesten olisi tuen myöntämisedellytysten arviointiin liittyen selvitettävä esityksessä maa- ja metsätalouden merkitys alueen elinkeinotoiminnalle ja laadittava uusjakohankkeen kustannushyötyanalyysi uusjaon vaikutusten arvioimiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan esityksen tulisi sisältää yleispiirteinen selvitys toimituksen kohteena olevan alueen tiluspalstojen lukumäärästä ja tilusten yleisestä laadusta sekä tilusten sijoituksen, tieverkoston ja vesienhallinnan kehittämistarpeista.

Pykälän 3 momentin mukaan esitykseen olisi lisäksi liitettävä toimitusmiesten laatima kustannuslaskelma, joka sisältäisi kustannuserien yksityiskohtia erittelemättä summittaisiin arviointeihin perustuvat tiedot rakennettavien teiden pituudesta ja tientekokustannusten yhteismäärästä, tiedot vesienhallintaa koskevien mukauttamistoimenpiteiden kohteena olevien tilusten aloista ja kustannusten yhteismäärästä eriteltynä maanviljelyä ja metsätaloutta varten sekä tiedon kiinteistötoimitusmaksun määrästä.

Pykälän 4 momentin mukaan 3 momentissa tarkoitetun kustannuslaskelman tietojen olisi perustuttava uusajon vaihe huomioiden viimeisimpiin käytettävissä oleviin tietoihin.

Pykälän 5 momentin mukaan kustannuslaskelman yhteydessä olisi lisäksi mainittava kiinteistötoimitus-maksusta annetun lain (558/1995) 3 §:n 5 momentissa tarkoitettujen toimituksen suorittamisesta aiheutuvien kustannusten ja korvausten arvioidut määrät.

4 §. Osasuorituksen eräpäivä. Pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 2 §:ää. Tukilain investointituen saajan osuuden perintää koskevan 13 §:n 6 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään osasuorituksen eräpäivästä. Pykälän mukaan osasuorituksen kalenterivuositainen eräpäivä olisi toukokuun toinen päivä.

5 §. Uusjakojen tukemisvarojen käytön valvonta. Pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 3 §:ää. Tukilain 20 §:n mukaan Maanmittauslaitoksen keskushallinto vastaa uusjakojen tukemisvarojen käytön valvonnasta. Lain 20 §:n 2 momentin mukaan valvonnassa noudatettavasta menettelystä säädetään lisäksi valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän mukaan Maanmittauslaitoksen olisi pyynnöstä annettava maa- ja metsätalousministeriölle selvitys valtion varojen käytöstä uusjakojen tukemiseen ja valtion varoin uusjakojen yhteydessä toteutetuista ja tuetuista toimenpiteistä.

6 §. Voimaantulo. Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.7.2024. Samalla kumottaisiin voimassa oleva valtioneuvoston asetus 1449/2014 uusjakojen tukemisesta.

3.Asetusehdotuksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Asetusehdotuksella ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Uusjakotoimintaa rahoitetaan ja tuetaan valtion talousarviossa tähän toimintaan osoitetun määrärahan puitteissa.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Asetusehdotuksella ei ole organisaatio- eikä henkilöstövaikutuksia.

4.Asetusehdotuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- metsätalousministeriössä. Asetusehdotus on ollut lausuttavana hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi uusjakojen tukemisesta annetun lain ja eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä

Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta (HE 94/2023 vp) yhteydessä sen liitteenä.

Hallituksen esityksestä laeiksi uusjakojen tukemisesta annetun lain ja eräiden maa- ja metsätalous-ministeriön hallinnonalan lainojen ja saatavien siirtämisestä valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta (HE 94/2023 vp) on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä, maa- ja metsätalous-tuottajainkeskusliitto MTK ry:ltä, Maanmittauslaitokselta, Svenka lantbruksproducenternas SLC rf:ltä ja Valtiokonttorilta.

Oikeusministeriö on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota EU -sääntelyn kansallisessa toimeenpanossa oikean säädöstason käyttämiseen siten, että asetuksella ei tule säätää lain tasolle kuuluvista asioista.

Asetusehdotusta on jatkovalmistelussa tarkistettu oikeusministeriön lausunnon perusteella poistamalla asetuksesta luonnoksen 4 §:n säännös tuen myöntämistä koskevista rajoituksista ja 6 §:n säännös asiakirjojen säilytysvelvollisuudesta.

Asetusehdotus on ollut tarkastettavana oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

5.Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulevaksi voimaan 1.7.2024.